

1 Kor. 3: 16 – 17; 6:16 - 17: *Nevíte, že jste Boží chrám a že Duch Boží ve vás přebývá? Jestliže někdo ničí Boží chrám, toho Bůh zničí; neboť Boží chrám je svatý, a ten chrám jste vy. ... či snad nevíte, že vaše tělo je chrámem Ducha svatého, který ve vás přebývá a jež máte od Boha? Nepatříte více sami sobě! Bylo za vás zapláceno drahé výkupné. Proto svým tělem oslavujte Boha.*

Bratři a sestry,

O tomto času přesně před třemi lety jsem se šťastně vrátil z Rumunska zase domů na Moravu. Byla to velice zajímavá cesta a velice přínosná a poučná zkušenost. Ježíš nám v dnešním textu říká, jak národ povstane proti národu, jak se národy budou navzájem ničit a pronásledovat. My jsme však celý týden na konferenci evropských farářů tvořili společenství ze 14 krajín Evropy. V lásce, jednotě, míru. Zpívali jsme stejné písně, někdy i v pěti jazycích, a hranice mezi lidmi a národy na těchto pár dnů přestaly existovat.

Ve čtvrtek odpoledne jsme měli komentovanou přehlídku města Kluž, ve kterém jsme bydleli. Město větší než slovenská Bratislava, ale plné rozporů. Přišli jsme na jedno náměstí, již pěkně vymrzlí, a průvodce říká: „Chci vám ukázat nyní nádherný pravoslavný chrám s největší mozaikou minimálně ve střední Evropě.“ Vstoupili jsme do chrámu a bylo to naprosto úchvatné: z malých mozaikových střípků byly pokryty biblickými výjevy všechny zdi odspodu až po kopuli. Ikonostas vyzdobený zlatem. Prostě jste se na pár minut cítili jako v jiném světě.

O pouhé dvě nebo tři ulice dál jsme se však zastavili při dalším chrámu: chrámu, který měl na kopuli vybitá okna. Nebyl pravoslavný, ale řeckokatolický. A průvodce začal příběh, po němž jsme zůstali všichni jen nechápavě stát: jednoho dne, ještě za Ceaușescova režimu, zavítal do Kluže rumunský pravoslavný patriarcha. Procházel se po náměstí a najednou uviděl tento kostel: „Co to je? Co je to za kostel?“ – „To je kostel řeckokatolické církve,“ odpověděl mu někdo z městské rady. „Do roka a do dne ho tady nechci vidět.“ Chrám pak propadl do vlastnictví pravoslavné církve, která měla výsadní dohodu se státem. Nastala demokracie a soud rozhodl o navrácení tohoto chrámu z pravoslavných rukou znovu řeckým katolíkům. Se soudním exekutorem přišli ke chrámu, kde se kněz právě chystal vykonávat pomazání nemocných. Pravoslavní odmítali chrám vydat. Řečtí katolíci vtrhli do chrámu, převrátili oltář, liturgické nádoby s hostiemi pováleli po zemi, povyrazili okna a násilím vyhnali pravoslavné kněze i věřící z chrámu ven. Bylo to tak ostré a tvrdé, že srážky mezi věřícími muselo zastavit policejní komando. Dodnes jsou na tomto chrámu v Kluži jako memento těchto událostí nezasklená, vybitá okna.

Víte, co je však na tomto děsivém příběhu přesto pěkné? – že řečtí katolíci se oficiálně nakonec rumunské pravoslavné církvi omluvili. Postavit v sobě samém chrám tolerance, lásky a milosrdenství je totiž mnohem hodnotnější a správnější než se hádat o zdi a kameny chrámů postavených lidskýma rukama.

Člověk dokáže výborně stavět, no ještě líp bořit. Zákoníci, farizeové a kněží taktéž lpěli na zdech a kameni: židovská víra bez chrámu – to bylo pro ně cosi nepředstavitelného. Vždy, když se

jednalo o chrám a jeho možné znesvěcení, Židé povstali a vedli krvavé války. Kvůli kameni a zdem. Toto byla kolektivní paměť židovského národa: „Na chrám se nesahá.“

Ježíš tady najednou říká: a co tam po kameni? Bůh hledá chrám v lidské duši. Vážení Židé, postavili a vyzdobili jste Bohu ty a ty chrámy ve svém nitru? Protože to, co jste chránili krví po staletí, bude záhy zničeno.“ A tak se i stalo: ze slavného Herodova chrámu zůstala pouze jediná venkovní zeď – Zeď nářků.

Sestry a bratři, naši otcové postavili pro nás chrámy – i tento nádherný kostel. V církvi máme chrámů víc než dost. Díky Bohu. Toto dílo otců bylo dokončené. Úkolem našich generací není chrámy stavět. Úkolem našich generací věřících je chrámy se stát. Na to v dnešní době touží svět dívat se mnohem více než na zdi a kámen. Nás jako chrámy svět dnes potřebuje mnohem více než zdi a kámen našich kostelů.

Jak se tedy stát chrámem v tomto světě? Člověk jako chrám, na rozdíl od kostelů ze zdí a kamene, nemá hranice pozemku ani ohraničení zdi. Člověk jako chrám Boží je povolán v této svobodě láskou, nadějí a vírou gumovat jakékoli lidmi nakreslené hranice; je povolán láskou přemáhat lidskou zlobu; nadějí a pomocnou rukou přemáhat beznaděj a utrpení.

Naše životy jsou však mnohdy plné protikladů. Mnohdy jsme i my tím chrámem s vybitými okny a převráceným oltářem. Jindy zase děláme s radostí krásné věci pro dobro druhých. Stejně jako v tom krásném Kluži. Na jednom náměstí při katedrále svatého Michala stojí na konci náměstí památník pro 14 studentů, kteří zahynuli v roce 1989, když Ceaușescu povolil střilet do demonstrantů. Na opačné straně náměstí u vchodu do toho nádherného chrámu sv. Michala Archanděla stojí socha biskupa Árona Martona. Když nacisté zřídili v Rumunsku Němci kontrolované koncentrační tábory a začaly deportace, biskup Marton propašoval přes 300 židovských rodin do Maďarska (hranice byla tehdy pouhých 9 km od Kluže) a zachránil jim život. Izrael mu udělil po smrti titul „spravedlivý mezi národy“.

Tak se to po celý život bije v každém z nás. Můžeš však projevit lásku a soucit? – Udělej to! Můžeš druhého nasytit nebo zaodít? – Na co čekáš? Můžeš smazat lidské hranice a pomoci druhému cítit se s tebou jako doma? – Otevři mu dveře svého domu, nebo vezmi gumu lásky a ochoty a začni gumovat ty lidské hranice. Dá se to: od práce ve slumech v Brazílii, jak říkala portugalská kolegyně, přes otevření chrámů a svého srdce pro íránské a afghánské uprchlíky, jak říkali kolegové z Dánska, Německa a Francie; skrze lidi prchající před nejistotou na Kavkaze, jak říkal kolega z Gruzie; skrz naše prokazování lásky a soucitu lidem na Ukrajině – za co děkují každému, kdo přispěl do sbírky; až po stírání hranic mezi námi navzájem.

Všichni jsme pouze lidé. Díváme se na svět různě, máme mezi sebou někdy i výměny názorů... Nikdy to nebude dokonalé, ale musíme to zkusit: právě proto nás tu Bůh povolal do života právě v této době, s již postaveným chrámem – abychom se snažili nyní stavět chrámy v sobě samotných. Větší radost Bohu nikdo z nás ničím jiným udělat nemůže. Ano, bude to stát nějakou tu obětí. Bez toho se to neobejde. Když se něco cenného staví, obětí se člověk nevyhne. Co je to však v porovnání s obětí, kterou za nás podstoupil On? Co je to v porovnání s tím, co nám jednou bude dáno z Jeho rukou?

Toto jsou stavby našich generací: postavit Bohu chrám v sobě. Žádný jiný chrám na světě nemůže být krásnější než ten v lidském nitru: zejména tehdy, když se sem do lavic našeho chrámu s mojí a tvou duší posadí ochota, dobrota, přátelství a naděje a zabere v něm i to poslední místočko, byť jen na hodinu v týdnu.

V dnešní neděli Krista Krále proto nehleďme pouze k nebesům, kde Kristus Pantokrator sedí na trůnu ve své slávě. Sklopme svůj zrak sem na zem. Vždyť s Kristem celé nebe a jeho království sestoupilo k nám lidem. Evangelisté všichni do jednoho nám píší: „Království Boží je mezi vámi.“ *En hymin* (mezi vámi) však znamená i cosi mnohem víc: doslovně to znamená „ve vás“. V nás je Boží království; v nás je celá Kristova vláda lásky, milosrdenství, odpuštění. V mém i tvém chybujícím a chvějícím se srdci; v mých a tvých rukách, které někdy pohladí a jindy zase, bohužel, udeří; v mých a tvých uších, které jsou bohužel někdy zacpané, a přesto touží naslouchat; království Boží je i v mých a tvých očích, ač někdy odvracíme zrak od křivdy a nespravedlnosti, která se děje lidem kolem nás; jeho království je v mých a tvých ústech, ač náš jazyk někdy svými slovy pálí mosty, jindy zase staví cesty Boží a silnice Boží naděje.

V celé naší bytosti je Boží království a Kristova vláda. Království Boží není pouze mezi námi. Evangelisté mají pravdu: je plně v nás; ve mně i v tobě. Kristus Král kraluje v tomto světě skrze mne i tebe. Ty a já jsme přece jeho tělem zde na zemi. Buďme i jeho chrámem bez zdí a bez hranic.